

KAPVIA

KANAPIŲ AUGINTOSŲ
PERDIRBĖJŲ IR VERSLO
INOVATORIŲ
ASOCIACIJA

LEŪA
Lietuvos ekologinių ūkių asociacija

PKAA.LT

LIETUVOS VERSLO
KONFEDERACIJA
LITUA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui
Kęstučiui Navickui

2020 m. gruodžio 22 d.

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie
Žemės ūkio ministerijos direktoriui
Aleksandrui Muzikevičiui

Kopija :

*Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministrei
Aušrinei Armonaitei*

DĖL IŠMOKŲ PAGAL „EKOLOGINIO ŪKININKAVIMO“ PARAMOS PRIEMONĘ UŽ PLUOŠTINIŲ KANAPIŲ AUGINIMĄ

Kreipiamės į Jus su prašymu sudaryti sąlygas pluoštines kanapes (sėkloms) auginantiesiems ūkininkams įgyti galimybę į išmokas pagal „Ekologinio ūkininkavimo“ paramos priemonę.

Š. m. gegužės 20 d. Europos Komisija (toliau – Komisija) priėmė dvi strategijas: naują biologinės įvairovės strategiją, kuria siekiama grąžinti gamtą į mūsų gyvenimus, ir strategiją „Nuo ūkio iki stalo“, kurios tikslas – sąžininga, patikima ir aplinkai palanki maisto sistema. Šiose dviejose strategijose atsispindi aiški Komisijos pozicija, be kita ko aktualizuojanti poreikį plėsti ekologinį ūkininkavimą.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. 3D-286 (toliau – Taisyklės) nustatė sąlygas, pagal kurias yra suteikiama parama perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo ir parama už ekologinį ūkininkavimą auginant įvairius augalus. Šios Taisyklės skirtos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimui, pagal kurias, kaip žinia, dėl mums nežinomų priežasčių parama nėra suteikiama pluoštinių kanapių augintojams, atitinkantiems ekologinio ūkininkavimo sąlygas.

2020 m. birželio 2 d. Pluoštinių kultūrų asociacija ir Lietuvos ekologinių ūkių asociacija kreipėsi raštu į Žemės ūkio Ministeriją dėl galimybės remti pluoštinių kanapių ūkius ir diskriminacijos panaikinimo. Asociacijos buvo patikintos, kad bus įtrauktos į diskusijas ir sprendimų priėmimus.

2020 m. gruodžio 9 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro pasirašytas Įsakymo projektas Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 3D-286 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo. Naujame projekte pluoštinei kanapei vietos vėl neatsirado, tačiau kultūrų sąrašas buvo papildytas. Įtrauktos Bolivinės baltos, Judros, Rapsukai, Sorgai.

Atkreipiame dėmesį, jog pluoštinės kanapės sėklos poreikis šiuo metu didėja. Tai įtakoja didėjantis vartotojų susirūpinimas savo sveikata bei aplinkosauga visame Pasulyje. Maisto produktai gaminami užauginus pluoštines kanapes sėklai: aliejus, baltymai, lukštentos sėklos, kanapių sėklų miltai. Šiuos produktus Lietuvos perdirbėjai eksportuoja į ES šalis, JAV ir Japoniją.

Produktai pagaminti iš pluoštinės kanapės sėklų garsėja kaip puikus Omega 3-6-9 rūgščių, baltymų, vitaminų B ir E, geležies, kalio šaltinis. Svarbu paminėti, kad vartotojai renkasi ekologiškai išaugintos žaliavos produktus.

Lietuvos gamintojai, tiekiantys maisto produktus Lietuvos, Europos, JAV ar Japonijos vartotojams, yra užsirekomendavę dėl savo kokybės ir visos grandinės „nuo lauko iki stalo“ suvaldymo. Lietuvoje yra 5

kanapių sėklų perdirbėjai. Pluoštinių kultūrų augintojų asociacijos duomenimis – perdirbamos ekologiškos sėklos kiekis 2020 metais sieks 1 800 tonų. 2021 planuojama supirkti ir sunaudoti iki 3.500 tonų sėklos.

Šiuo metu didžioji dalis sėklos yra importuojama iš kitų šalių, kuriose už ekologinių pluoštinių kanapių plotus yra skiriamos išmokos, pagrindinai iš Latvijos ir Estijos. Iš šių šalių buvo importuota už daugiau nei 3.000.000 eurų. Estijoje ekologinių pluoštinių kanapių plotai 2020 metais buvo daugiau nei 3000 ha, tuo tarpu Lietuvoje - 1700 ha.

Visą aukščiau minėtą sėklos kiekį auginant Lietuvoje – ekologinių pasėlių (pluoštinių kanapių auginamų sėkloms) plotas 2021 metais galėtų siekti 5000-6000 ha. Perkėlus auginimą į Lietuvą mūsų šalies perdirbėjams nereiktų importuoti žaliavos iš kitų šalių, taip sukuriant pridėtinę vertę Lietuvoje, taip pat išvengiant pervežimo metu išmetamų nuodingų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios susidaro pervežant žaliavą iš kitų šalių. Bendroje sumoje, sunkvežimiai nuvažiuoja 40.000 km.

Siekiant plėtoti pluoštines kanapes auginančius (sėkloms) ūkius ir skatinti asmenis rinktis ekologišką ūkininkavimą, šie asmenys neturėtų būti išskiriami iš kitų ūkininkų. Ūkininkai, neturintys galimybių gauti tokią paramos išmoką, yra ne tik diskriminuojami, bet ir neskatinami vystyti ekologinį pluoštinių kanapių auginimą. Ekologinis ūkininkavimas yra brangesnis nei įprastas, o užauginamas derlius - mažesnis, todėl, negaudami išmokų, kurios galėtų padengti dalį brangesnio auginimo išlaidų ir kompensuoti mažesnę derlių, asmenys yra mažiau suinteresuoti tokio ūkininkavimo būdu. Tai reiškia, kad šiuo metu ekologinio ūkininkavimo pluoštinių kanapių srityje mastai yra žymiai mažesni, nei kad galėtų būti. Pluoštinės kanapės gali būti naudojamos sėjomainai, tai ypač tinka ekologiniuose ūkiuose, tačiau, dėl minėtų priežasčių, ūkininkai šių augalų nesirenka ir juos keičia tais, už kurių auginimą gali pretenduoti į išmokas.

Lietuvos ekologinių trąšų gamintojai sukūrė pluoštinių kanapių auginimo/tręšimo technologiją Lietuvos klimatinėms sąlygoms. Sukurta technologija įgalina planuoti stabilų ekologinių kanapių derlių. Tai patvirtina bandymai atlikti Lietuvos ūkiuose 2017-2020 m.

Manome, kad tokia nepalanki teisinė aplinka ūkininkams turi būti pakeista, atsižvelgiant ir į tai, kad analogiškos išmokos yra skiriamos kitose ES valstybėse, pavyzdžiui, Latvijoje, Estijoje. Nepakeitus šios situacijos Lietuvoje, pluoštinių kanapių augintojai yra paliekami nelygioje konkurencinėje kovoje su kitų valstybių pluoštinių kanapių ūkininkais.

Atkreipiame dėmesį, kad skyrus išmokas pluoštines kanapes auginantiems ūkininkams, bendra išmokų suma už ekologinius plotus nepadidės, tiesiog ūkininkai turės laisvę ir teisę pasirinkti, kurią kultūrą auginti, atsižvelgiant į sėjomainos poreikius ir rinkos situaciją.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, prašome panaikinti diskriminacines sąlygas pluoštinių kanapių ekologiniams ūkiams ir įtraukti minėtą kultūrą į šiuo metu derinamą projektą „Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 20 d. įsakymo Nr. 3D-286 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Ekologinis ūkininkavimas“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

Andrius Romanovskis

Lietuvos maisto eksportuotojų asociacija

Giedrius Bagušinskas

Pluoštinių kultūrų augintojų asociacija

Tomas Danisevičius

Kanapių augintojų, perdirbėjų ir verslo inovatorių asociacija

Rimantas Čiūtas

Lietuvos ekologinių ūkių asociacija

Saulius Daniulis